

ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

Omzetting van de EU-richtlijnen

Standpuntnota

Tom Willems

23 januari 2020

Algemeen

Burgers staan centraal in de energietransitie. De concepten *Citizens Energy Communities* (CEC) en *Renewable Energy Communities* (REC) uit de richtlijnen *Electricity Market Design* (EMD) en *Renewable Energy Directive* (RED) zijn door de EC expliciet bedoeld om burgers rechtsreeks te laten participeren in de energietransitie. De EMD moet daarbij beschouwd worden als het bredere kader waarbij de rechten/plichten van de verschillende actoren op de elektriciteitsmarkt - waaronder burgers en de CECs - beschreven staan. De RED betreft het ondersteuningskader voor hernieuwbare energie (HE) dat nodig is om de EU-doelstellingen voor HE te halen en waartoe ook de burgers – o.a. via de REC's - een belangrijke bijdrage kunnen/moeten leveren.

Deze nota bevat 7 uitgangspunten die vermeld staan in onderstaande kaders. Onder elke kader volgt een argumentatie die bestaat uit een letterlijke opsomming van de overwegingen en artikels die de stelling onderbouwen. De relevante zinsdelen werden daarbij gemarkeerd.

Uitgangspunten

1. De doelstelling om burgers niet alleen individueel maar ook collectief te laten participeren in de energietransitie via het lidmaatschap van een CEC/REC wordt expliciet gesteld in de overwegingen van beide richtlijnen. Bijgevolg zal een Energiegemeenschap steeds moeten voldoen aan het principe van de rechtstreekse burgerparticipatie, zo niet kan er geen sprake zijn van een CEC noch REC.

De argumentatie volgt rechtstreeks uit de overwegingen:

- EMD (4): In de mededeling van de Commissie van 25 februari 2015, getiteld "Een kaderstrategie voor een schokbestendige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering", wordt een visie voor de energie-unie uiteengezet, waarin **de burger centraal staat, inspraak heeft in en controle heeft over de energietransitie**, van de nieuwe technologieën profiteert in de vorm van een lagere energierekening en een actieve marktdeelnemer is, en waarin kwetsbare consumenten bescherming krijgen.
- EMD (43): Gedistribueerde energietechnologieën en empowerment van consumenten hebben van gemeenschapsenergie een doeltreffende en kostenefficiënte manier gemaakt om aan de behoeften en verwachtingen van burgers ten aanzien van energiebronnen, diensten en lokale deelname te voldoen. **Gemeenschapsenergie biedt alle consumenten een inclusieve optie om een rechtstreeks aandeel te hebben in de productie, het verbruik of het delen van energie.** Gemeenschapsenergie-

initiatieven zijn in de eerste plaats gericht op het leveren van betaalbare energie van een bepaalde soort, zoals hernieuwbare energie, aan hun leden of aandeelhouders, en geven niet zozeer prioriteit aan het maken van winst, zoals traditionele energiebedrijven. Door consumenten rechtstreeks te betrekken tonen gemeenschapsenergie-initiatieven hun potentieel om de introductie van nieuwe technologieën en verbruikspatronen, met inbegrip van slimme distributienetten en vraagrespons, op een geïntegreerde manier ingang te doen vinden. Gemeenschapsenergie kan ook de energie-efficiëntie op het niveau van huishoudelijke afnemers bevorderen en energie-armoede helpen bestrijden via beperking van het verbruik en lagere leveringstarieven. Ook maakt gemeenschapsenergie het sommige groepen huishoudelijke afnemers, die dat anders wellicht niet hadden kunnen doen, mogelijk deel te nemen aan de elektriciteitsmarkten. Waar dergelijke initiatieven succesvol zijn geweest, hebben zij economische, sociale en een milieuwinsten opgeleverd voor de gemeenschap die verder gaan dan louter de voordelen van het verlenen van energiediensten. Deze richtlijn heeft ten doel bepaalde categorieën burgerinitiatieven inzake energie op Unie niveau als "energiegemeenschap van burgers" te erkennen en hun zo een ondersteunend kader, een eerlijke behandeling, gelijke mededingingsvoorwaarden en een welomschreven lijst van rechten en verplichtingen te bieden. Het moet huishoudelijke afnemers worden toegestaan vrijwillig deel te nemen aan een gemeenschapsenergie-initiatief, maar ook om dat te verlaten, zonder de toegang tot het door het gemeenschapsenergie-initiatief beheerde netwerk of hun rechten als consument te verliezen. Toegang tot het netwerk van een energiegemeenschap van burgers moet worden verleend op eerlijke voorwaarden die de kosten weerspiegelen.

- RED (67): Het versterken van de positie van gezamenlijk optredende zelfverbruikers van hernieuwbare energie biedt hernieuwbare-energiegemeenschappen ook kansen om de energie-efficiëntie van huishoudens te verbeteren en energiearmoede te bestrijden door een lager verbruik en voordeligere leveringstarieven. De lidstaten moeten die kans op passende wijze aangrijpen door onder meer na te gaan hoe ze het voor huishoudens die anders misschien niet zouden kunnen deelnemen, met inbegrip van meer kwetsbare consumenten en huurders, mogelijk kunnen maken toch deel te nemen.
- RED (70) De participatie van lokale burgers en autoriteiten aan projecten op het gebied van hernieuwbare energie via hernieuwbare-energiegemeenschappen heeft tot aanzienlijk meer lokaal draagvlak voor hernieuwbare energie en toegang tot extra particulier kapitaal geleid, met als resultaat lokale investeringen, meer keuze voor de consument en meer participatie van burgers in de energietransitie. Deze lokale betrokkenheid is des te essentiëler wanneer de hernieuwbare-energiecapaciteit toeneemt. Maatregelen om hernieuwbare-energiegemeenschappen in staat te stellen op gelijke voet te concurreren met andere producenten, hebben ook ten doel de participatie van plaatselijke burgers aan projecten op het gebied van hernieuwbare energie, en bijgevolg ook het draagvlak voor hernieuwbare energie, te doen toenemen.

2. Rechtstreekse burgerparticipatie via deelname aan een Energiegemeenschap heeft een sociaaleconomische meerwaarde. Dat wordt expliciet erkend door de EC. Het is bijgevolg ook mogelijk en zelfs aangewezen om dergelijke burgerinitiatieven te ondersteunen. De sociaaleconomische meerwaarde van een Energiegemeenschap betreft:
- creatie van een maatschappelijk draagvlak voor de energietransitie;
  - voor de investeringen verbonden aan de energietransitie is veel kapitaal nodig; het spaargeld van burgers kan via deelname aan een Energiegemeenschap gemobiliseerd worden voor de financiering van de energietransitie
  - via het lidmaatschap in een Energiegemeenschap worden burgers nauwer betrokken bij de energietransitie, o.a. wat betreft het versneld toepassen van innovaties en maatregelen inzake REG, vraagsturing, leveren van flexibiliteit, energiediensten, ...
  - vermits het maken van winst niet de prioriteit vormt van een energiegemeenschap, maar wel de milieu- en de socio-economische voordelen voor de leden en voor de gemeenschap, verwacht de EC dat de Energiegemeenschappen ook een bijdrage zullen leveren in de strijd tegen energie-armoede en dat ze energie kunnen delen/leveren met/aan hun leden tegen voordelige tarieven.

De sociaal-economische meerwaarde van CEC/REC komt duidelijk tot uiting in de overwegingen:

- EMD (43) Gedistribueerde energietechnologieën en empowerment van consumenten hebben van gemeenschapsenergie een doeltreffende en kostenefficiënte manier gemaakt om aan de behoeften en verwachtingen van burgers ten aanzien van energiebronnen, diensten en lokale deelname te voldoen. Gemeenschapsenergie biedt alle consumenten een inclusieve optie om een rechtstreeks aandeel te hebben in de productie, het verbruik of het delen van energie. Gemeenschapsenergie-initiatieven zijn in de eerste plaats gericht op het leveren van betaalbare energie van een bepaalde soort, zoals hernieuwbare energie, aan hun leden of aandeelhouders, en geven niet zozeer prioriteit aan het maken van winst, zoals traditionele energiebedrijven. Door consumenten rechtstreeks te betrekken tonen gemeenschapsenergie-initiatieven hun potentieel om de introductie van nieuwe technologieën en verbruikspatronen, met inbegrip van slimme distributienetten en vraagrespons, op een geïntegreerde manier ingang te doen vinden. Gemeenschapsenergie kan ook de energie-efficiëntie op het niveau van huishoudelijke afnemers bevorderen en energie-armoede helpen bestrijden via beperking van het verbruik en lagere leveringstarieven. Ook maakt gemeenschapsenergie het sommige groepen huishoudelijke afnemers, die dat anders wellicht niet hadden kunnen doen, mogelijk deel te nemen aan de elektriciteitsmarkten. Waar dergelijke initiatieven succesvol zijn geweest, hebben zij economische, sociale en milieuwinsten opgeleverd voor de gemeenschap die verder gaan dan louter de voordelen van het verlenen van energiediensten. Deze richtlijn heeft ten doel bepaalde categorieën burgerinitiatieven inzake energie op Unie niveau als "energiegemeenschap van burgers" te erkennen en hun zo een ondersteunend kader, een eerlijke behandeling, gelijke mededingingsvoorwaarden en een welomschreven lijst van rechten en verplichtingen te bieden. Het moet huishoudelijke afnemers worden toegestaan vrijwillig deel te nemen aan een gemeenschapsenergie-initiatief, maar ook om dat te verlaten, zonder de toegang tot het door het gemeenschapsenergie-initiatief beheerde netwerk of hun rechten als consument te verliezen. Toegang tot het netwerk van een energiegemeenschap van burgers moet worden verleend op eerlijke voorwaarden die de kosten weerspiegelen.
- RED (17) Kleinschalige installaties kunnen zeer nuttig zijn om het publiek draagvlak te verbeteren en de uitrol te waarborgen van projecten op het gebied van hernieuwbare energie, met name op lokaal

niveau. Om deelname van kleinschalige installaties te waarborgen kunnen specifieke voorwaarden, met inbegrip van feed-in-tarieven, nog steeds nodig zijn om een positieve kosten-batenverhouding te waarborgen, in overeenstemming met het Unierecht inzake de elektriciteitsmarkt. De definitie van kleinschalige installaties met het oog op het verkrijgen van dergelijke steun is belangrijk om rechtszekerheid te bieden aan investeerders. Definities van kleinschalige installaties staan in staatssteunregels.

- RED (26) De lidstaten moeten ervoor zorgen dat hernieuwbare-energiegemeenschappen op gelijke voet met grote partijen kunnen deelnemen aan beschikbare steunregelingen. Daartoe moeten de lidstaten de mogelijkheid krijgen om maatregelen te nemen, waaronder het verstrekken van informatie en van technische en financiële ondersteuning, om administratieve voorwaarden te beperken, op gemeenschappen gerichte inschrijvingscriteria op te nemen, op maat gesneden inschrijvingsintervallen voor hernieuwbare-energiegemeenschappen in te stellen, of toe te staan dat hernieuwbare-energiegemeenschappen worden vergoed met rechtstreekse steun wanneer zij voldoen aan de eisen voor kleine installaties

- RED (67) Het versterken van de positie van gezamenlijk optredende zelfverbruikers van hernieuwbare energie biedt hernieuwbare-energiegemeenschappen ook kansen om de energie-efficiëntie van huishoudens te verbeteren en energiearmoede te bestrijden door een lager verbruik en voordeligere leveringstarieven. De lidstaten moeten die kans op passende wijze aangrijpen door onder meer na te gaan hoe ze het voor huishoudens die anders misschien niet zouden kunnen deelnemen, met inbegrip van meer kwetsbare consumenten en huurders, mogelijk kunnen maken toch deel te nemen.

- RED (70) De participatie van lokale burgers en autoriteiten aan projecten op het gebied van hernieuwbare energie via hernieuwbare-energiegemeenschappen heeft tot aanzienlijk meer lokaal draagvlak voor hernieuwbare energie en toegang tot extra particulier kapitaal geleid, met als resultaat lokale investeringen, meer keuze voor de consument en meer participatie van burgers in de energietransitie. Deze lokale betrokkenheid is des te essentiëler wanneer de hernieuwbare-energiecapaciteit toeneemt. Maatregelen om hernieuwbare-energiegemeenschappen in staat te stellen op gelijke voet te concurreren met andere producenten, hebben ook ten doel de participatie van plaatselijke burgers aan projecten op het gebied van hernieuwbare energie, en bijgevolg ook het draagvlak voor hernieuwbare energie, te doen toenemen.

3. Zowel de CEC als de REC betreffen een alternatieve organisatievorm waarop de grote commerciële spelers op de energiemarkt geen zeggenschap kunnen uitoefenen. In een Energiegemeenschap kan het maken van winst nooit het hoofddoel zijn, wel het leveren van diensten aan haar leden of de gemeenschap. De organisatievorm van een Energiegemeenschap¹ is gebaseerd op:

- open en vrijwillig lidmaatschap van burgers;
- open staan voor samenwerking/lidmaatschap met/van lokale overheden en kleine ondernemingen;
- democratische controle door de leden;
- autonomie;
- eigenaarschap van de hernieuwbare energieproductie.

Dit zijn de minimum voorwaarden om erkend te worden als een Energiegemeenschap. De toepassing van deze waarden/voorwaarden moet blijken uit de statuten (huishoudelijk reglement) en de balans van de Energiegemeenschap. REScoops die de ICA-principes² van het coöperatief ondernemen consequent toepassen moeten bijgevolg ook als een Energiegemeenschap beschouwd worden. De toepassing van de criteria vermeld in de definities van CEC en REC impliceert dat:

- financieringscoöperaties die gecontroleerd worden door een andere onderneming en/of niet beschikken over de eigendoms- of gebruiksrechten van de hernieuwbare energieproductie geen REC noch CEC kunnen zijn;
- Een vereniging van een beperkte groep van bedrijven (verbonden aan een bedrijventerrein) kan zonder openstelling tot burgerparticipatie geen Energiegemeenschap vormen. Een dergelijke vereniging van professionele afnemers kan echter wel gedefinieerd worden als “gezamenlijk optredende zelfverbruikers van HE” of als “gezamenlijke actieve afnemers” en geniet dus wel van de rechten van zelfverbruikers van HE en/of van de actieve afnemers, zoals deze gedefinieerd zijn in de richtlijnen EMD en RED;
- grote ondernemingen kunnen geen zeggenschap krijgen in Energiegemeenschappen en worden zelfs uitgesloten uit de REC.

De EC beschouwt de ontwikkeling van HE als een opportuniteit voor regionale ontwikkeling, duurzame groei en lokale werkgelegenheid en wil daarom lokale bedrijven en kmo's extra kansen geven. Op die manier vormen de Energiegemeenschappen, bestaande uit verenigingen van burgers, lokale overheden en regionale/lokale kmo's ook een onderdeel van het Europese cohesiebeleid.

De argumentatie hiervoor volgt uit de overwegingen, definities en artikels:

¹ Er is hier een verschil tussen een REC en een CEC. Tot een REC mogen kmo's toetreden. Bij een CEC mag iedereen toetreden, maar wordt de zeggenschap beperkt tot natuurlijke personen, lokale overheden en kleine ondernemingen.

² principes van het coöperatief ondernemen zoals vastgelegd in de Internationale Coöperatieve Alliantie en zoals verwoord in het charter van REScoop.Vlaanderen. Concreet betekent dit (1) Open en vrijwillig lidmaatschap; (2) Democratische controle door de leden, volgens het principe per aandeelhouder één stem; (3) Economische participatie van de leden; (4) Autonomie en onafhankelijkheid; (5) Onderwijs, vorming en informatieverstrekking; (6) Samenwerking tussen coöperaties; (7) Engagement voor de gemeenschap

- EMD (44): Lidmaatschap van een energiegemeenschap van burgers moet open staan voor alle categorieën entiteiten. De beslissingsbevoegdheden binnen een energiegemeenschap van burgers moeten echter beperkt blijven tot de leden of aandeelhouders die niet betrokken zijn bij grootschalige commerciële activiteiten en voor wie de energiesector niet de voornaamste economische activiteit vormt. Energiegemeenschappen van burgers worden beschouwd als een categorie van een samenwerkingsverband tussen burgers of lokale actoren waarvoor erkenning en bescherming uit hoofde van het recht van de Unie moeten gelden. De bepalingen betreffende energiegemeenschappen van burgers laten andere burgerinitiatieven, zoals burgerinitiatieven die voortkomen uit privaatrechtelijke overeenkomsten, onverlet. Daarom moeten de lidstaten erin kunnen voorzien dat energiegemeenschappen van burgers om het even welke entiteitsvorm aannemen, bijvoorbeeld die van een vereniging, coöperatie, vennootschap, non-profitorganisatie of een kleine of middelgrote onderneming, mits een dergelijke entiteit in eigen naam rechten mag uitoefenen en verplichtingen opgelegd kan krijgen.
- EMD (46) Energiegemeenschappen van burgers vormen een nieuw soort entiteit vanwege hun deelnamestructuur, governancevoorschriften en doel. Op de markt moeten zij onder gelijke mededingingsvoorwaarden kunnen opereren zonder de mededinging te vervalsen, en de rechten en verplichtingen die van toepassing zijn op de andere elektriciteitsbedrijven op de markt, moeten op niet-discriminerende en evenredige wijze worden toegepast op energiegemeenschappen van burgers. Die rechten en verplichtingen moeten van toepassing zijn naargelang de rol van elke gemeenschap, bijvoorbeeld de rol van eindafnemer, producent, leverancier of distributiesysteembeheerder. Energiegemeenschappen van burgers mogen niet te maken krijgen met regelgevende beperkingen wanneer zij bestaande of toekomstige informatie- en communicatietechnologieën toepassen om op grond van marktbeginselen elektriciteit geproduceerd met gebruikmaking van productie-activa binnen een energiegemeenschap van burgers tussen de leden of aandeelhouders te verdelen, bijvoorbeeld door verrekening van de energiecomponent van de leden of aandeelhouders die de binnen de gemeenschap beschikbare productie gebruiken, ook via het openbare net, mits beide meetpunten toebehoren aan de gemeenschap. Dankzij delen kan elektriciteit uit productie-installaties binnen de gemeenschap aan leden of aandeelhouders worden geleverd zonder dat zij zich in de onmiddellijke fysieke nabijheid van de productie-installatie of achter één meetpunt bevinden. Het delen van elektriciteit mag geen gevolgen hebben voor de inning van nettarieven, heffingen en vergoedingen die verband houden met elektriciteitsstromen. Delen moet worden bevorderd met inachtneming van de verplichtingen en correcte termijnen met betrekking tot balancering, meting en betaling. De bepalingen van deze richtlijn inzake energiegemeenschappen van burgers doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van de lidstaten om beleid inzake de energiesector met betrekking tot nettarieven, heffingen en vergoedingen, of de financieringssystemen en kostendeling in de energiesector, te bepalen en uit te voeren, mits dat beleid niet-discriminerend en rechtmatig is.
- EMD (Def.11) "energiegemeenschap van burgers": een juridische entiteit die:
- gebaseerd is op vrijwillige en open deelname en waarover leden of aandeelhouders, die natuurlijke personen, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, of kleine ondernemingen zijn, feitelijke zeggenschap hebben;
  - waarvan het hoofddoel veeleer bestaat uit het bieden van milieu-, economische of sociale gemeenschapsvoordelen aan haar leden of aandeelhouders of aan de plaatselijke gebieden waar ze werkzaam is dan uit winst maken, en
  - zich bezig kan houden met de productie, waaronder uit hernieuwbare bronnen, distributie, levering, verbruik, aggregatie, energieopslag, energie-efficiëntiediensten, oplaaddiensten voor elektrische voertuigen of andere energiediensten aan haar leden of aandeelhouders kan aanbieden;

- EMD (Def. 56) "zeggenschap": rechten, overeenkomsten of andere middelen die, afzonderlijk of tezamen, met inachtneming van alle feitelijke of juridische omstandigheden, het mogelijk maken een beslissende invloed uit te oefenen op de activiteiten van een onderneming, met name: a) eigendoms- of gebruiksrechten op alle activa van een onderneming of delen daarvan; b) rechten of overeenkomsten die een beslissende invloed verschaffen op de samenstelling, het stemgedrag of de besluiten van de organen van een onderneming;

- EMD (Art.16.1) De lidstaten voorzien in een ondersteunend regelgevingskader voor energiegemeenschappen van burgers waarbij ervoor wordt gezorgd dat:
  - a) de deelname aan een energiegemeenschap van burgers open en vrijwillig is;
  - b) de leden of aandeelhouders van een energiegemeenschap van burgers het recht hebben de gemeenschap te verlaten, in welk geval artikel 12 van toepassing is;
  - c) de leden of aandeelhouders van een energiegemeenschap van burgers hun rechten en verplichtingen als huishoudelijke afnemers of actieve afnemers niet verliezen;
  - d) de desbetreffende distributiesysteembeheerder tegen een compensatie die als billijk is beoordeeld door de regulerende instantie, met energiegemeenschappen van burgers samenwerkt om elektriciteitsoverdracht binnen energiegemeenschappen van burgers te faciliteren;
  - e) energiegemeenschappen van burgers worden onderworpen aan niet-discriminerende, eerlijke, evenredige en transparante procedures en tarieven, ook wat betreft registratie en het verlenen van vergunningen, en aan transparante en niet-discriminerende nettatarieven die de kosten weerspiegelen in overeenstemming met artikel.

- RED (71) De specifieke kenmerken van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen met betrekking tot hun grootte, eigendomsstructuur en aantal projecten kan hun een concurrentieel nadeel opleveren ten opzichte van grote spelers, zoals concurrenten met grotere projecten of portefeuilles. Daarom moeten de lidstaten voor energiegemeenschappen om het even welke vorm van entiteit kunnen kiezen, mits een dergelijke entiteit die in eigen naam handelt, rechten mag uitoefenen en verplichtingen opgelegd mag krijgen. Om misbruik te voorkomen en een brede participatie te waarborgen, moeten hernieuwbare-energiegemeenschappen autonoom kunnen blijven ten aanzien van individuele leden en andere traditionele marktdeelnemers die als lid of aandeelhouder in de gemeenschap participeren of er via andere middelen, zoals investeringen, in participeren. Alle potentiële lokale leden moeten op basis van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria kunnen participeren in projecten op het gebied van hernieuwbare energie. De nadelen van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen wat betreft grootte, eigendomsstructuur en het aantal projecten worden onder andere geneutraliseerd door energiegemeenschappen toe te laten werkzaam te zijn in het energiesysteem en door hun marktintegratie te vergemakkelijken. Hernieuwbare-energiegemeenschappen moeten in staat zijn onderling energie uit te wisselen die is geproduceerd in de installaties die eigendom zijn van de betrokken gemeenschappen. De leden van die gemeenschappen mogen echter niet worden vrijgesteld van de desbetreffende kosten, tarieven, heffingen en belastingen die door eindafnemers die geen lid zijn van de gemeenschap of producenten in een vergelijkbare situatie zouden worden gedragen, of wanneer openbare netinfrastructuur wordt gebruikt voor die overdrachten.

- RED (Def. 16) „hernieuwbare-energiegemeenschap”: een juridische entiteit
  - a) die, in overeenstemming met het toepasselijke nationale recht, gebaseerd is op open en vrijwillige deelname, autonoom is en daadwerkelijk wordt gecontroleerd door aandeelhouders of leden die zijn gevestigd in de nabijheid van de hernieuwbare-energieprojecten die in eigendom zijn van en ontwikkeld zijn door die juridische entiteit;

- b) waarvan de aandeelhouders of leden natuurlijke personen, kmo's of lokale overheden, met inbegrip van gemeenten, zijn;
  - c) waarvan het hoofddoel is het verschaffen van voordelen op milieugebied of op economisch of sociaal gebied aan haar aandeelhouders of leden of aan de lokale gebieden waar zij actief is, en niet het realiseren van winst
- RED (Art. 22.1) De lidstaten zorgen ervoor dat eindafnemers, met name huishoudelijke afnemers, het recht hebben om deel te nemen aan een hernieuwbare-energiegemeenschap met behoud van hun rechten of verplichtingen als eindafnemers en zonder te worden onderworpen aan ongegronde of discriminerende voorwaarden of procedures die hun deelname aan een hernieuwbare-energiegemeenschap kunnen verhinderen, mits voor particuliere ondernemingen geldt dat hun deelname niet hun belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormt.
- RED (art. 22.2) De lidstaten zorgen ervoor dat hernieuwbare-energiegemeenschappen het recht hebben:
- a) hernieuwbare energie te produceren, te verbruiken, op te slaan en te verkopen, ook via hernieuwbare-stroomafnameovereenkomsten;
  - b) binnen de hernieuwbare-energiegemeenschap hernieuwbare energie te delen die is geproduceerd door de productie- eenheden die eigendom zijn van die hernieuwbare-energiegemeenschap, met inachtneming van de andere vereisten van dit artikel en met behoud van de rechten en verplichtingen van de leden van de hernieuwbare-energiegemeenschap als consumenten;
  - c) op niet-discriminerende wijze toegang hebben tot alle geschikte energiemarkten, zowel rechtstreeks als door middel van aggregatie;
- RED (61) De mogelijkheden om via innovatie en een duurzaam concurrerend energiebeleid tot economische groei te komen, zijn onderkend. De productie van energie uit hernieuwbare bronnen hangt vaak af van lokale of regionale kmo's. De kansen op het gebied van ontwikkeling van het plaatselijke bedrijfsleven, duurzame groei en werkgelegenheid van hoge kwaliteit die investeringen in regionale en lokale productie van energie uit hernieuwbare bronnen in de lidstaten en hun regio's scheppen, zijn belangrijk. De Commissie en de lidstaten zouden daarom nationale en regionale ontwikkelingsmaatregelen op deze gebieden moeten bevorderen en steunen, de uitwisseling van beste praktijken bij de productie van energie uit hernieuwbare bronnen tussen lokale en regionale ontwikkelingsinitiatieven moeten aanmoedigen, en meer technische bijstand en opleidingsprogramma's moeten aanbieden om de regelgevings-, technische en financiële deskundigheid te verbeteren en de kennis van beschikbare financieringsmogelijkheden te bevorderen, waaronder een doelgericht gebruik van Uniemiddelen zoals het gebruik van financiering in het kader van het cohesiebeleid op dat gebied.

4. Een CEC/REC dient een juridische entiteit te zijn die in eigen naam handelt, rechten mag uitoefenen en verplichtingen opgelegd mag krijgen. De entiteit moet statuten hebben, een jaarrekening voorleggen en een ledenregister bijhouden, zodat kan gecontroleerd worden of aan de voorwaarden van een CEC/REC voldaan wordt. Volgens het Belgische vennootschapsrecht komen de vennootschapsvormen cv of vzw het best in aanmerking voor een Energiegemeenschap. De Vlaamse overheid kan beslissen dat een Energiegemeenschap een cv, een vzw of eventueel een Maatschap moet kunnen zijn. In ieder geval moet een samenwerking tussen Energiegemeenschappen onderling (op basis van een samenwerkingsakkoord) ook beschouwd worden als een Energiegemeenschap. Dat is immers de bedoeling van de Europese energiemarkt waar burgers – o.a. via de deelname aan energiegemeenschappen – centraal staan. Ook een samenwerkingsovereenkomst tussen een Energiegemeenschap en een lokale overheid waarbij elk zijn activa (eventueel in gedeelde eigendom) en autonomie behoudt, moet beschouwd worden als een Energiegemeenschap. Volgens de EU definitie zou een nieuwe SPV-constructie waaraan één of meerdere leden Energiegemeenschappen zijn samen met een ander energiebedrijf geen CEC noch een REC kunnen zijn.

De argumentatie hiervoor volgt uit:

- EMD (44) Lidmaatschap van een energiegemeenschap van burgers moet open staan voor alle categorieën entiteiten. De beslissingsbevoegdheden binnen een energiegemeenschap van burgers moeten echter beperkt blijven tot de leden of aandeelhouders die niet betrokken zijn bij grootschalige commerciële activiteiten en voor wie de energiesector niet de voornaamste economische activiteit vormt. Energiegemeenschappen van burgers worden beschouwd als een categorie van een samenwerkingsverband tussen burgers of lokale actoren waarvoor erkenning en bescherming uit hoofde van het recht van de Unie moeten gelden. De bepalingen betreffende energiegemeenschappen van burgers laten andere burgerinitiatieven, zoals burgerinitiatieven die voortkomen uit privaatrechtelijke overeenkomsten, onverlet. Daarom moeten de lidstaten erin kunnen voorzien dat energiegemeenschappen van burgers om het even welke entiteitsvorm aannemen, bijvoorbeeld die van een vereniging, coöperatie, vennootschap, non-profitorganisatie of een kleine of middelgrote onderneming, mits een dergelijke entiteit in eigen naam rechten mag uitoefenen en verplichtingen opgelegd kan krijgen.
- RED (71) De specifieke kenmerken van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen met betrekking tot hun grootte, eigendomsstructuur en aantal projecten kan hun een concurrentieel nadeel opleveren ten opzichte van grote spelers, zoals concurrenten met grotere projecten of portefeuilles. Daarom moeten de lidstaten voor energiegemeenschappen om het even welke vorm van entiteit kunnen kiezen, mits een dergelijke entiteit die in eigen naam handelt, rechten mag uitoefenen en verplichtingen opgelegd mag krijgen. Om misbruik te voorkomen en een brede participatie te waarborgen, moeten hernieuwbare-energiegemeenschappen autonoom kunnen blijven ten aanzien van individuele leden en andere traditionele marktdeelnemers die als lid of aandeelhouder in de gemeenschap participeren of er via andere middelen, zoals investeringen, in participeren. Alle potentiële lokale leden moeten op basis van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria kunnen participeren in projecten op het gebied van hernieuwbare energie. De nadelen van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen wat betreft grootte, eigendomsstructuur en het aantal projecten worden onder andere geneutraliseerd door energiegemeenschappen toe te laten werkzaam te zijn in het energiesysteem en door hun marktintegratie te vergemakkelijken. Hernieuwbare-

energiegemeenschappen moeten in staat zijn onderling energie uit te wisselen die is geproduceerd in de installaties die eigendom zijn van de betrokken gemeenschappen. De leden van die gemeenschappen mogen echter niet worden vrijgesteld van de desbetreffende kosten, tarieven, heffingen en belastingen die door eindafnemers die geen lid zijn van de gemeenschap of producenten in een vergelijkbare situatie zouden worden gedragen, of wanneer openbare netinfrastructuur wordt gebruikt voor die overdrachten.

5. Het criterium van de nabijheid voor een REC dient afgestemd te worden op het werkingsgebied van de Energiegemeenschap. We pleiten voor een ruime toepassing van dit principe en verwijzen hiervoor naar Frankrijk waar het toepassingsgebied overeenkomt met een heel departement. Indien de activiteit o.a. de levering van hernieuwbare energie betreft, via de injectie van HE in het elektriciteitsnet op hoogspanning of middenspanning, dan komt het werkingsgebied overeen met het Vlaams Gewest. Voor de uitbating van een warmtenet komt het werkingsgebied overeen met de zone waar gebruikers zich kunnen inkoppelen op het warmtenet. Voor PV-installaties op gebouwen (scholen, publieke gebouwen) met een deel van het verbruik ter plaatse, kan het werkingsgebied beperkt worden tot de gemeente of de intercommunale. Het is echter niet de bedoeling dat Energiegemeenschappen zich beperken tot één enkel HE-project noch dat er voor elk wind- of zonneproject een nieuwe REC wordt opgericht. Het is wel de bedoeling dat Energiegemeenschappen onderling samenwerken, o.a. wat betreft de uitwisseling van levering van HE en dat Energiegemeenschappen bijdragen aan regionale ontwikkeling waarbij de meerwaarde van regionale/lokale projecten ook regionaal/lokaal verankerd wordt. Het moet ook mogelijk zijn dat energiegemeenschappen grensoverschrijdend samenwerken om te kunnen deelnemen in een groter en kapitaal intensief HE project, zoals bijvoorbeeld wind-offshore, op voorwaarde dat de inkomsten uit de deelname in een dergelijk project gebruikt worden om een lokale werking rond energietransitie (REG, flexibiliteitsdiensten, aanpak energiearmoede, ...) te ondersteunen.

De argumentatie hiervoor volgt uit:

- EMD (46) Energiegemeenschappen van burgers vormen een nieuw soort entiteit vanwege hun deelnamestructuur, governancevoorschriften en doel. Op de markt moeten zij onder gelijke mededingingsvoorwaarden kunnen opereren zonder de mededinging te vervalsen, en de rechten en verplichtingen die van toepassing zijn op de andere elektriciteitsbedrijven op de markt, moeten op niet-discriminerende en evenredige wijze worden toegepast op energiegemeenschappen van burgers. Die rechten en verplichtingen moeten van toepassing zijn naargelang de rol van elke gemeenschap, bijvoorbeeld de rol van eindafnemer, producent, leverancier of distributiesysteembeheerder. Energiegemeenschappen van burgers mogen niet te maken krijgen met regelgevende beperkingen wanneer zij bestaande of toekomstige informatie- en communicatietechnologieën toepassen om op grond van marktbeginselen elektriciteit geproduceerd met gebruikmaking van productie-activa binnen een energiegemeenschap van burgers tussen de leden of aandeelhouders te verdelen, bijvoorbeeld door verrekening van de energiecomponent van de leden of aandeelhouders die de binnen de gemeenschap beschikbare productie gebruiken, ook via het openbare net, mits beide meetpunten toebehoren aan de gemeenschap. Dankzij delen kan elektriciteit uit productie-installaties binnen de gemeenschap aan leden of aandeelhouders worden geleverd zonder dat zij zich in de onmiddellijke fysieke nabijheid van de productie-installatie of achter één meetpunt bevinden. Het delen van elektriciteit mag geen gevolgen hebben voor de inning van nettarieven, heffingen en vergoedingen die verband houden met elektriciteitsstromen. Delen moet worden bevorderd met inachtneming van de verplichtingen en correcte termijnen met betrekking tot balancering, meting en betaling. De bepalingen van deze richtlijn inzake energiegemeenschappen van burgers doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van de lidstaten om beleid inzake de energiesector met betrekking tot nettarieven, heffingen en vergoedingen, of de financieringsystemen en kostendeling in de energiesector, te bepalen en uit te voeren, mits dat beleid niet-discriminerend en rechtmatig is.

- RED (71) De specifieke kenmerken van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen met betrekking tot hun grootte, eigendomsstructuur en aantal projecten kan hun een concurrentieel nadeel opleveren ten opzichte van grote spelers, zoals concurrenten met grotere projecten of portefeuilles. Daarom moeten de lidstaten voor energiegemeenschappen om het even welke vorm van entiteit kunnen kiezen, mits een dergelijke entiteit die in eigen naam handelt, rechten mag uitoefenen en verplichtingen opgelegd mag krijgen. Om misbruik te voorkomen en een brede participatie te waarborgen, moeten hernieuwbare-energiegemeenschappen autonoom kunnen blijven ten aanzien van individuele leden en andere traditionele marktdeelnemers die als lid of aandeelhouder in de gemeenschap participeren of er via andere middelen, zoals investeringen, in participeren. Alle potentiële lokale leden moeten op basis van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria kunnen participeren in projecten op het gebied van hernieuwbare energie. De nadelen van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen wat betreft grootte, eigendomsstructuur en het aantal projecten worden onder andere geneutraliseerd door energiegemeenschappen toe te laten werkzaam te zijn in het energiesysteem en door hun marktintegratie te vergemakkelijken. **Hernieuwbare-energiegemeenschappen moeten in staat zijn onderling energie uit te wisselen die is geproduceerd in de installaties die eigendom zijn van de betrokken gemeenschappen.** De leden van die gemeenschappen mogen echter niet worden vrijgesteld van de desbetreffende kosten, tarieven, heffingen en belastingen die door eindafnemers die geen lid zijn van de gemeenschap of producenten in een vergelijkbare situatie zouden worden gedragen, of wanneer openbare netinfrastructuur wordt gebruikt voor die overdrachten.
- RED (art.22.6) **De lidstaten kunnen bepalen dat hernieuwbare-energiegemeenschappen moeten openstaan voor grensoverschrijdende deelname.**

6. De lidstaten dienen een ondersteunend kader uit te werken voor CECs/RECs. De EC ziet de ontwikkeling van HE als een opportuniteit voor regionale ontwikkeling en wil daarom lokale bedrijven en kmo's extra kansen geven. Voor RECs moet er ook een assessment komen van de hindernissen waarop burgerinitiatieven voor HE stoten. Een belangrijke hindernis in Vlaanderen vormt de windrush, waarbij gronden door private projectontwikkelaars (speculatief) onder contract gebracht worden, waardoor het Energiegemeenschappen onmogelijk wordt gemaakt om te delen in de eigendom en het beheer van een windproject in hun omgeving. Nochtans erkent RED expliciet het belang van betrokkenheid van de plaatselijke bevolking bij de planning van HE. In het Nederlandse klimaatakkoord³ werd dit vertaald in de verplichting voor de projectontwikkelaar om een participatieplan op te stellen, waarbij gestreefd wordt naar **50%** burgerparticipatie in de eigendom van de projecten. Dit participatieplan komt tot stand via onderhandeling met de lokale overheden en de plaatselijke bevolking. Om te kunnen voldoen aan de voorwaarden van rechtstreekse burgerparticipatie zal een windproject bijgevolg - via het opstellen van een participatieplan - gedeeld moeten worden met een Energiegemeenschap. Dit betekent dat de Energiegemeenschap eigenaar wordt van een deel van het project en daarover ook de gebruiksrechten krijgt. De hindernissen moeten ook aangepakt worden met adequate maatregelen die vermeld worden de klimaatactieplannen die de lidstaten indienen bij de EC. Maatregelen die hieraan tegemoetkomen staan vermeld in het memorandum van REScoop.Vlaanderen:
- overheden dienen hun eigen gronden – indien deze in aanmerking komen voor de ontwikkeling van windenergie voor te behouden voor Energiegemeenschappen. Dit kan door in een aanbestedingsprocedure voorwaarden te stellen voor rechtstreekse burgerparticipatie;
  - overheden dienen hun en publieke daken voor te behouden voor Energiegemeenschappen. Dit kan door in een aanbestedingsprocedure voorwaarden te stellen voor rechtstreekse burgerparticipatie;
  - hetzelfde principe geldt bij de eventuele openstelling van nieuwe gebieden (natuur- en bosgebieden) voor windenergie. Bij (de aangekondigde) aanpassing van Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening moeten deze gebieden voorbehouden worden voor Energiegemeenschappen.
  - offshore windenergie wordt grotendeels ondersteund door bijdragen in de energiefactuur van laagspanningsklanten (burgers en kleine ondernemingen). Het is dan ook gerechtvaardigd dat zij rechtstreeks kunnen participeren in de verdere ontwikkeling van de offshore. De federale overheid dient in zijn Tender voorwaarden in te schrijven zodat een deel van de financiering en gebruiksrechten van de wind op zee (25%) toegewezen wordt aan Energiegemeenschappen;
  - de exploitatie van windenergie wordt momenteel overgelaten aan (de speculatie van) de vrije markt waardoor de lusten en lasten van een windproject zeer ongelijkmatig verdeeld worden tussen de projectontwikkelaar en de grondeigenaar enerzijds en de omgeving anderzijds. We vragen dat de Vlaamse regering een winddecreet opstelt waarbij projectontwikkelaars verplicht worden om een participatieplan op te stellen (cf. NL). Dit participatieplan komt tot stand via overleg met lokale overheden en Energiegemeenschappen;

³ <https://www.klimaatakkoord.nl/participatie>

- In de participatieplannen die moeten opgesteld worden voor windenergie onshore wordt gestreefd naar minstens 50% rechtstreekse participatie van burgers en/of lokale overheden in de eigendom voor Energiegemeenschappen (cf.NL klimaatakkoord);
- de federatie voor coöperaties en verenigen van burgers voor hernieuwbare energie in Vlaanderen, REScoop.Vlaanderen, fungeert momenteel al als een kenniscentrum voor Energiegemeenschappen en ondersteunt verenigingen van burgers die zich organiseren rond de energietransitie, o.a. door kennis uit te wisselen, onderling samen te werken aan regionale projecten, en het delen van de geproduceerde hernieuwbare energie met hun leden. Deze federatie verdient structurele ondersteuning van de Vlaamse overheid.

De argumentatie hiervoor volgt uit:

- EMD (26) De lidstaten moeten ervoor zorgen dat hernieuwbare-energiegemeenschappen op gelijke voet met grote partijen kunnen deelnemen aan beschikbare steunregelingen. Daartoe moeten de lidstaten de mogelijkheid krijgen om maatregelen te nemen, waaronder het verstrekken van informatie en van technische en financiële ondersteuning, om administratieve voorwaarden te beperken, op gemeenschappen gerichte inschrijvingscriteria op te nemen, op maat gesneden inschrijvingsintervallen voor hernieuwbare-energiegemeenschappen in te stellen, of toe te staan dat hernieuwbare-energiegemeenschappen worden vergoed met rechtstreekse steun wanneer zij voldoen aan de eisen voor kleine installaties.
- RED (61) De mogelijkheden om via innovatie en een duurzaam concurrerend energiebeleid tot economische groei te komen, zijn onderkend. De productie van energie uit hernieuwbare bronnen hangt vaak af van lokale of regionale kmo's. De kansen op het gebied van ontwikkeling van het plaatselijke bedrijfsleven, duurzame groei en werkgelegenheid van hoge kwaliteit die investeringen in regionale en lokale productie van energie uit hernieuwbare bronnen in de lidstaten en hun regio's scheppen, zijn belangrijk. De Commissie en de lidstaten zouden daarom nationale en regionale ontwikkelingsmaatregelen op deze gebieden moeten bevorderen en steunen, de uitwisseling van beste praktijken bij de productie van energie uit hernieuwbare bronnen tussen lokale en regionale ontwikkelingsinitiatieven moeten aanmoedigen, en meer technische bijstand en opleidingsprogramma's moeten aanbieden om de regelgevings-, technische en financiële deskundigheid te verbeteren en de kennis van beschikbare financieringsmogelijkheden te bevorderen, waaronder een doelgericht gebruik van Uniemiddelen zoals het gebruik van financiering in het kader van het cohesiebeleid op dat gebied.
- RED (71) De specifieke kenmerken van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen met betrekking tot hun grootte, eigendomsstructuur en aantal projecten kan hun een concurrentieel nadeel opleveren ten opzichte van grote spelers, zoals concurrenten met grotere projecten of portefeuilles. Daarom moeten de lidstaten voor energiegemeenschappen om het even welke vorm van entiteit kunnen kiezen, mits een dergelijke entiteit die in eigen naam handelt, rechten mag uitoefenen en verplichtingen opgelegd mag krijgen. Om misbruik te voorkomen en een brede participatie te waarborgen, moeten hernieuwbare-energiegemeenschappen autonoom kunnen blijven ten aanzien van individuele leden en andere traditionele marktdeelnemers die als lid of aandeelhouder in de gemeenschap participeren of er via andere middelen, zoals investeringen, in participeren. Alle potentiële lokale leden moeten op basis van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria

kunnen participeren in projecten op het gebied van hernieuwbare energie. De nadelen van lokale hernieuwbare-energiegemeenschappen wat betreft grootte, eigendomsstructuur en het aantal projecten worden onder andere geneutraliseerd door energiegemeenschappen toe te laten werkzaam te zijn in het energiesysteem en door hun marktintegratie te vergemakkelijken. Hernieuwbare-energiegemeenschappen moeten in staat zijn onderling energie uit te wisselen die is geproduceerd in de installaties die eigendom zijn van de betrokken gemeenschappen. De leden van die gemeenschappen mogen echter niet worden vrijgesteld van de desbetreffende kosten, tarieven, heffingen en belastingen die door eindafnemers die geen lid zijn van de gemeenschap of producenten in een vergelijkbare situatie zouden worden gedragen, of wanneer openbare netinfrastructuur wordt gebruikt voor die overdrachten.

→ RED (Art. 22.3 tot 22.7)

3. De lidstaten evalueren de bestaande belemmeringen voor en het potentieel van de ontwikkeling van hernieuwbare-energiegemeenschappen op hun grondgebied.
4. De lidstaten scheppen een faciliterend kader ter bevordering en vergemakkelijking van de ontwikkeling van hernieuwbare-energiegemeenschappen. In dat kader wordt er onder andere voor gezorgd dat:
  - a) ongerechtvaardigde regelgevende en administratieve belemmeringen voor hernieuwbare energie worden weggenomen;
  - b) hernieuwbare-energiegemeenschappen die energie leveren of voorzien in aggregatie of andere commerciële energiediensten verstrekken, onderworpen zijn aan de bepalingen die gelden voor dergelijke activiteiten;
  - c) de betrokken distributiesysteembeheerder samenwerkt met hernieuwbare-energiegemeenschappen om overdrachten van energie binnen hernieuwbare-energiegemeenschappen te vergemakkelijken;
  - d) hernieuwbare-energiegemeenschappen onderworpen zijn aan eerlijke, evenredige en transparante procedures, waaronder registratie- en vergunningsprocedures, en nettatarieven die de kosten weerspiegelen, evenals relevante tarieven, heffingen en belastingen, waarbij ervoor wordt gezorgd dat zij op passende, eerlijke en evenwichtige wijze bijdragen aan het delen van de totale kosten van het systeem, overeenkomstig een door de nationale bevoegde autoriteiten ontwikkelde transparante kosten-batenanalyse van decentrale energiebronnen;
  - e) hernieuwbare-energiegemeenschappen op niet-discriminerende wijze worden behandeld met betrekking tot hun activiteiten, rechten en verplichtingen als eindafnemers, producenten, leveranciers, distributiesysteembeheerders, of in een andere hoedanigheid van marktdeelnemer;
  - f) de deelname aan de hernieuwbare-energiegemeenschappen open staat voor alle consumenten, met inbegrip van huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens;
  - g) instrumenten om de toegang tot financiering en informatie te vergemakkelijken beschikbaar zijn;
  - h) steun voor regulering en capaciteitsopbouw wordt verstrekt aan overheidsinstanties voor het faciliteren en oprichten van hernieuwbare-energiegemeenschappen, en om die overheden te helpen rechtstreeks deel te nemen;
  - i) er regels zijn om de gelijke en niet-discriminerende behandeling te garanderen van afnemers die deelnemen aan de hernieuwbare-energiegemeenschappen.
5. De belangrijkste elementen van het in lid 4 bedoelde faciliterend kader en de uitvoering daarvan maken deel uit van de actualisering van de geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en voortgangsverslagen van de lidstaten op grond van Verordening (EU) 2018/1999.
6. De lidstaten kunnen bepalen dat hernieuwbare-energiegemeenschappen moeten openstaan voor grensoverschrijdende deelname.

7. Onverminderd de artikelen 107 en 108 VWEU houden de lidstaten rekening met de specifieke kenmerken van hernieuwbare-energiegemeenschappen bij het ontwerpen van steunregelingen, zodat deze op gelijke voet met andere marktdeelnemers kunnen meedingen naar steun

7. De verschillende maar grotendeels overlappende definities van CEC en REC zorgen voor onnodige complexiteit en maken het voor Energiegemeenschappen zelfs moeilijk hun werking verder uit te bouwen. We pleiten daarom voor één definitie van een ‘Hernieuwbare Energiegemeenschap van Burgers’ die wordt afgekort tot ‘Energiegemeenschap’, die zo goed mogelijk beide ladingen dekt (grootste gemene deler). Energiegemeenschappen krijgen alle rechten die “gezamenlijke actieve afnemers van energie” bezitten – zoals gedefinieerd in EMD en tevens de “gebruiksrechten van gezamenlijk optredende zelfverbruikers van hernieuwbare energie” zoals gedefinieerd in de RED, maar moeten bovendien ook voldoen aan de governance structuur zoals hieronder uiteengezet. In dat geval kunnen ze genieten van het ondersteunend kader dat de EC aan de lidstaten vraagt uit te werken. Een Energiegemeenschap is een juridische entiteit die moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- een Energiegemeenschap staat open voor de rechtstreekse participatie van burgers binnen het werkingsgebied waarin zij actief is. Om sprake te zijn van een Energiegemeenschap moeten de burgers minstens 51% van de aandelen in handen hebben indien de Energiegemeenschap bestaat uit twee types van leden, en minstens 34% van de aandelen indien de Energiegemeenschap bestaat uit drie types van leden (burgers, lokale overheden, kmo’s)⁴. Lokale overheden en lokale/regionale kmo’s kunnen dus mee participeren in de Energiegemeenschap maar niet de meerderheid van de aandelen krijgen, mits voor particuliere ondernemingen geldt dat hun deelname niet hun belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormt;
- een Energiegemeenschap levert hernieuwbare energiediensten (met sociale voordelen) voor haar leden en de gemeenschap waarin ze actief is. Het maken van winst is nooit het hoofddoel. De Energiegemeenschap werkt inclusief en helpt mensen die in energiearmoede leven door het nemen van structurele maatregelen;
- een Energiegemeenschap is een juridische entiteit met statuten, een ledenregister, een verkozen bestuur gekozen door de leden, dat jaarlijks verantwoording moet afleggen op basis van een boekhoudkundig jaarverslag;
- een Energiegemeenschap is een autonome organisatie die niet afhankelijk kan zijn van een andere onderneming waarover ze nauwelijks tot geen zeggenschap kan uitoefenen;
- een Energiegemeenschap investeert zelf in de ontwikkeling en eigendom van de hernieuwbare energieproductie en is verantwoordelijk – eventueel via uitbesteding aan een derde partij - voor de balancering die nodig is om vraag en aanbod van hun leden in evenwicht te brengen. Op die manier kunnen Energiegemeenschappen ondersteunende diensten leveren aan het netbeheer waarvoor ze een billijke vergoeding moeten krijgen.

Gezien het belang van de governancestructuur dienen Energiegemeenschappen erkend worden door een officiële instantie: een commissie onder het toezicht van het VEA die relevante groepen uit het middenveld vertegenwoordigt, zoals de vakbonden, de milieubeweging, Unizo, Gezinsbond, Welzijnszorg en REScoop.Vlaanderen

⁴ Zie ook APERe aslb, note relative à la transposition du Clean Energy Package (22/11/2019)

